
Evoluția galopantă a inflației pune în pericol creșterea economică și menținerea stabilității

Assoc. prof. Mădălina-Gabriela ANGHEL PhD (*madalinagabriela_angel@yahoo.com*)

Artifex University of Bucharest

Lecturer Ștefan Virgil IACOB PhD (*stefaniacob79@yahoo.com*)

Artifex University of Bucharest

Dana Luiza GRIGORESCU PhD Student (*danaluiza2004@yahoo.com*)

Bucharest University of Economic Studies

Iulian RADU PhD Student (*julian@linux.com*)

Bucharest University of Economic Studies

Abstract

În acest articol autorii își propun ca prin utilizarea datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, Eurostat, Uniunea Europeană să analizeze de o manieră concretă modul în care a evoluat inflația și efectul pe care aceasta îl are asupra evoluției economiei, în general, precum și efectele asupra stării sociale, în mod particular.

La sfârșitul lunii martie 2022 rata medie anuală a inflației a fost de 10,2%, aceasta fiind cea mai mare înregistrată în România în ultimii 20 de ani.

Această rată a inflației a fost determinată de starea de criză complexă cu care se confruntă economia statelor lumii, efectele descărcându-se în această rată a inflației fără precedent.

În termeni nominali, o serie de indicatori statistici privind valoarea și nu cantitatea producției obținute pot să fie pozitivi, dar prin aducerea acestora la nivelul real, prin deflatare, constatăm o reducere considerabilă a indicilor care fundamentează aprecierea privind creșterea economică.

Inflația se manifestă în mod alarmant mai ales în domeniul producției bunurilor de consum și a serviciilor de necesitate zilnică pentru întreaga populație.

Escaladarea creșterii acestor prețuri determină dificultăți pentru producători în a desface rezultatul activității lor, influențează și schimburile comerciale internaționale dar influențează mai ales asigurarea hranei în acest climat.

Desigur, trebuie să avem în vedere neapărat ca strategia care trebuie implementată să vizeze surse alternative de stopare a efectelor inflației.

Pentru relevarea aspectelor pe care le determină creșterea inflației am utilizat pe scară largă indicatorii și indicii statistici, am folosit metoda

analitică, logică și interpretativă a existenței și menținerii corelațiilor și proporțiilor macroeconomice, care să asigure și menținerea macrostabilității.

Din păcate, crizele pe care se fundamentează și această creștere fără precedent a prețurilor evoluează în mod conjugat punând în pericol până și stabilitatea rezultatelor economice, care să inducă pe această cale o menținere a stabilității macroeconomice.

Cuvinte cheie: inflație, prețuri, indici, deflatare, evoluții, creștere economică.

Clasificarea JEL: C10, E20

Introducere

Creșterea alarmantă a inflației este un element foarte important de care trebuie să se țină seama în programarea și strategia evoluției economiei unei țări.

Inflația duce la deprecierea valutelor naționale (în ziua de 26 aprilie s-a precizat că Euro a avut o depreciere deosebită conducând la paritatea de 1 Euro = 1,06 \$ SUA). Situația monedelor naționale cu care lucrează țările care nu sunt membre ale Grupului Euro este și mai alarmantă. În această situație se află și România.

În altă ordine de idei, în cadrul acestui articol am prezentat pe larg creșterea prețurilor la cele trei grupe de bunuri și servicii, respectiv alimentare, nealimentare și servicii. Acestea arată o evoluție care se poate menține pentru o perioadă previzibilă de încă 2-3 luni, cu mai mult de un punct procentual de la o lună la alta.

În acest context, analiștii, instituțiile specializate că în luna iunie se poate înregistra o evoluție dramatică, care să fie în jur de 12 – 14 puncte procentuale.

În continuare, am luat și am analizat, rând pe rând, evoluția pe un interval de timp pentru a evidenția modul în care acest fenomen inflaționist evoluează și va afecta și mai adânc menținerea corelațiilor macroeconomice, care să dea posibilitatea măcar a unei stagnări a rezultatelor economice dar, prin deflatare, aceste rezultate nu se vor dobândi ci vor fi scăderi în continuare.

Pentru evidențierea mai concretă și ușor de înțeles a evoluției acestui flagel inflaționist, am prezentat datele sub formă grafică pe cele trei componente ale indicelui prețului de consum, dar și pe structura grupelor de produse, evidențiind creșterea prețurilor mai ales la energie, gaze naturale, produse agro-alimentare, alte bunuri de uz imediat în viața oricărei gospodării.

Literature review

Aspectele teoretice privind indicii statistici și utilizarea acestora în măsurarea inflației sunt subiecte pe care o serie de cercetători l-au abordat. Astfel, Anghel, Mirea și Badiu (2018) au studiat elemente fundamentale ale indicilor prețurilor utilizați în măsurarea inflației. Anghel (2015), precum și Anghelache, Niță și Badiu, A. (2016) au realizat studii cu privire la evoluția indicelui prețurilor în România. Anghelache și Sacală (2015) au prezentat o serie de noțiuni de bază ale inflației. Armantier și colaboratorii (2015) au abordat o serie de aspecte privind previziunile asupra inflației. Davis C.S. (2002) a publicat un studiu privind metodele statistice pentru analiza măsurătorilor. Karanassou și Snower (2007) au abordat, în cercetările acestora, o tematică similară. Kim și Henderson (2005) au abordat aspecte referitoare la inflație și influența asupra creșterii veniturilor nominale. În dicționarul statistic dat publicității de Isaic-Maniu Alexandru în anul 2003 se fac precizări în legătură cu indicii statistici și utilizarea acestora în măsurarea și analiza inflației. Klein R.L., Welfe A., Welfe W (2003) abordează pe larg tema indicilor în studiul privind principiile modelării economice. Ten Raa T. (2004) publică o lucrare referitoare la indicii agregat al productivității. De asemenea, Schouten R., Cobben E. (2009) au efectuat un amplu studiu privind indicatorii utilizați în realizarea unei sinteze reprezentative.

Metodologie

Pentru ușurarea înțelegerii opiniilor exprimate în acest studiu, au fost extrase din metodologia utilizată de Institutul Național de Statistică și Eurostat principalele aspecte metodologice. Astfel, indicii prețurilor de consum (IPC) acoperă cheltuielile monetare de bunuri și servicii pentru consumul final, pentru toate tipurile de gospodării rezidente, cu excepția gospodăriilor instituționale, în scopul de a oferi o imagine cât mai relevantă și precisă a inflației. IPC poate fi privit ca o metodă de măsurare, în linii mari, a prețurilor unui model de cheltuieli fixe.

Indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC) este un set de indici ai prețurilor de consum din UE, calculat în conformitate cu o abordare armonizată și un singur set de definiții. IAPC este conceput în principal pentru evaluarea stabilității prețurilor în zona euro și a convergenței evoluției prețurilor în UE, dar și pentru comparații ale inflației la nivel european.

Pondere reprezintă un coeficient de comensurare folosit la calculul unui indice sintetic (agregat) pentru o colectivitate de elemente necomensurabile nemijlocit, având drept funcție stabilirea importanței relative a fiecărui element în colectivitatea statistică cercetată.

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună, față de luna precedentă.

Rata medie lunară a inflației reprezintă media creșterilor lunare ale prețurilor. Se calculează ca o medie geometrică a indicilor lunari ai prețurilor de consum cu baza în lanț din care se scade baza de comparație egală cu 100.

Rata medie anuală a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-un an față de anul precedent. Această rată se calculează ca un raport, exprimat procentual, între indicele mediu al prețurilor dintr-un an și cel al anului precedent, din care se scade 100. La rândul lor, indicii medii ai prețurilor din cei doi ani se determină ca medii aritmetice simple ale indicilor lunari din fiecare an, calculați față de aceeași bază (octombrie 1990 = 100).

Rata anuală a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună din anul curent, față de aceeași lună a anului precedent. Această rată se calculează ca un raport, exprimat procentual, între indicele prețurilor dintr-o lună din anul curent și indicele din luna corespunzătoare a anului precedent, calculați față de aceeași bază, din care se scade 100.

Sfera de cuprindere: prețurile măsurate sunt cele suportate efectiv de către consumatori, astfel încât acestea includ taxele de vânzare pe produse, cum ar fi taxa pe valoarea adăugată.

Indicele prețurilor de consum se calculează pe baza elementelor care intră în consumul direct al populației și exclude: consumul din resurse proprii reprezentând contravaloarea cantităților de produse consumate de populație provenite din alte surse decât din cumpărări (din stoc, din producție proprie, primit în dar etc.); cheltuielile cu caracter de investiții și acumulare (cumpărarea de locuințe, materiale de construcții utilizate la construirea de noi locuințe sau efectuarea de reparații capitale la locuințele vechi), rate de asigurare, amenzi, jocuri de noroc, impozite etc.; cheltuieli aferente plății muncii pentru producția gospodăriei (arat, semănat, prășit, îngrijirea grădinilor și livezilor de pomi, a viilor, strângerea recoltelor, cositul fânului, tratamentul medical al animalelor etc.). IPC exclude cheltuielile cu dobânda și de credit, referindu-se la ele ca la un cost de finanțare, nu ca la o cheltuială de consum.

IPC se calculează ca un indice de tip Laspeyres cu bază fixă. Începând din ianuarie 2020, calculul indicilor lunari cu bază fixă se face utilizând prețurile medii din anul 2018 (anul 2018=100) și ponderile din același an determinate pe baza cheltuielilor medii din Ancheta Bugetelor de Familie. Prețurile colectate lunar sunt prețuri cu amănuntul, inclusiv și TVA.

Formula generală de calcul a indicelui de tip Laspeyres este:

$$L_b = \sum I_b \left(\frac{p_o q_o}{\sum p_o q_o} \right)$$

L_{10} = indicele agregat al lunii curente (I) din anul 2020 față de anul de referință 2018;

I_{10} = indicii lunii curente față de media anului 2018 pe trepte de agregare;

$\frac{p_o q_o}{\sum p_o q_o}$ = ponderile aferente treptelor de agregare (importanța relativă a cheltuielilor medii lunare pe o gospodărie pentru anul 2018).

Calculul indicilor de preț la nivel de varietate:

$$i_{v_i} = \frac{p_l^{v_i}}{\overline{p_o^{v_i}}} \cdot 100$$

Unde: $p_l^{v_i}$ = prețul varietății i înregistrat în luna curentă (l);

$\overline{p_o^{v_i}}$ = media anuală a prețurilor varietății i din anul 2018.

Prețul varietății i înregistrat în luna curentă ($p_l^{v_i}$) se calculează ca o medie aritmetică simplă din cele trei înregistrări decadale, astfel:

$$p_l^{v_i} = \frac{p_{l_1}^{v_i} + p_{l_2}^{v_i} + p_{l_3}^{v_i}}{3} \text{ sau } p_l^{v_i} = p_{l_2}^{v_i}$$

Unde: $p_{l_1, \dots, l_3}^{v_i}$ = prețurile nominale aferente celor trei decade observate în luna curentă, pentru varietatea V_i .

A doua formulă se aplică pentru majoritatea sortimentelor de mărfuri nealimentare și servicii pentru care colectarea se face doar în perioada 10 – 17 a lunii de referință.

Calculul indicilor de preț la nivel de sortiment, ca medie geometrică a indicilor varietăților, conform formulei:

$$I_{l/18}^{S_i} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n i_{v_i}} \quad n \leq 68$$

Unde: n = numărul centrelor de culegere a prețurilor/tarifelor.

Calculul indicilor la nivel de grupe de mărfuri alimentare, nealimentare și servicii ca medie aritmetică ponderată a indicilor de la nivel de posturi de cheltuieli cuprinse în grupă, astfel:

$$I_{l/18}^C = \sum I_{l/18}^{P_i} \left(\frac{w_o^{P_i}}{\sum w_o^{P_i}} \right)$$

Unde: $I_{l/18}^C$ = indicele prețurilor la nivel de grupă în luna curentă (l) față de media anului 2018;

$I_{t/18}^{P_i}$ = indicele prețurilor la nivel de post în luna curentă (I) față de media anului 2018;

$w_o^{P_i}$ = ponderea postului P_i ;

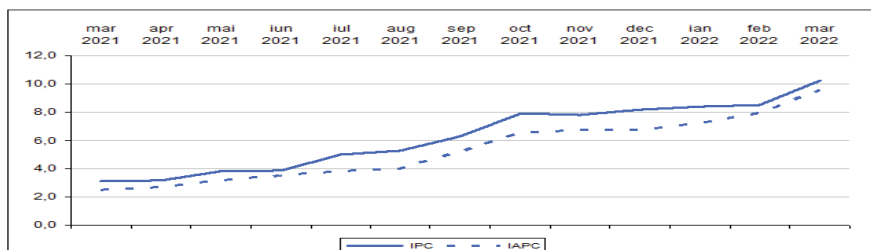
$\sum w_o^{P_i}$ = ponderea grupei de mărfuri și servicii.

Date, rezultate și discuții

Utilizând în analiza efectuată în acest articol indicele prețurilor de consum (IPC), adică indicatorul care poate pune în evidență inflația la nivel național constatăm că prețurile de consum în luna martie 2022, comparativ cu luna februarie 2022, au crescut cu 1,9%. Dacă luăm în calcul indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC), indicatorul utilizat pentru determinarea inflației la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, constatăm că indicele armonizat al prețurilor de consum în luna martie 2022, comparativ cu luna februarie 2022, este 101,95%. Totodată rata anuală a inflației în luna martie 2022, comparativ cu luna martie 2021, calculată pe baza indicelui armonizat al prețurilor de consum (IAPC) este 9,6%, iar rata medie a prețurilor de consum în ultimele 12 luni (aprilie 2021 – martie 2022) față de precedentele 12 luni (aprilie 2020 – martie 2021) determinată pe baza IAPC este 5,6%. Datele sunt prezentate în graficul numărul 1.

Modificarea anuală a prețurilor de consum (%)

Grafic 1

Sursa: Comunicat INS nr. 90 / 12 aprilie 2022

Rata inflației de la începutul anului (martie 2022 comparativ cu decembrie 2021) este 4,0%. În ceea ce privește rata anuală a inflației în luna martie 2022, comparativ cu luna martie 2021, aceasta a fost de 10,2%. Totodată, rata medie a prețurilor de consum în ultimele 12 luni (aprilie 2021 – martie 2022) față de precedentele 12 luni (aprilie 2020 – martie 2021) a fost de 6,5%. Datele referitoare la evoluția indicelui prețurilor de consum și a ratei mediei lunare a inflației sunt prezentate în tabelul numărul 1.

Indicele prețurilor de consum și rata medie lunară a inflației

Tabel 1

	Martie 2022 față de:			Rata medie lunară a inflației, în perioada I – 31 III	
	Februarie 2022	Decembrie 2021	Martie 2021	2022	2021
Mărfuri alimentare	102,54	105,75	111,20	1,9	0,5
Mărfuri nealimentare	101,86	103,31	110,86	1,1	1,1
Servicii	100,67	102,66	106,53	0,9	0,2
TOTAL	101,88	103,99	110,15	1,3	0,7

Sursa: Comunicat INS nr. 90 / 12 aprilie 2022

Indicii parțiali calculați prin excluderea din IPC a anumitor componente sunt prezentate în tabelul numărul 2.

Indicii parțiali calculați prin excluderea din IPC a anumitor componente

Tabel 2

	Martie 2022 %
(a) Total IPC exclusiv băuturi alcoolice și tutun	102,04
(b) Total IPC exclusiv combustibili	101,27
(c) Total IPC exclusiv produsele ale căror prețuri sunt reglementate*	101,96
(d) Total IPC exclusiv legume, fructe**, ouă, combustibili, energie electrică, gaze naturale și produsele ale căror prețuri sunt reglementate*	101,17
(e) Total IPC exclusiv legume, fructe**, ouă, combustibili, energie electrică, gaze naturale și produsele ale căror prețuri sunt reglementate*, băuturi alcoolice și tutun	101,30
TOTAL	101,88

* Produse ale căror prețuri sunt reglementate: medicamente, energie termică, transport C.F.R., transport pe apă, poștă și curier, servicii de eliberare carte identitate, permis auto, pașaport, apă, canal, salubritate, transport urban în comun, chirii stabilite de administrația locală.

** Pentru a răspunde cu o mai mare acuratețe nevoilor de analiză a inflației, începând cu luna septembrie 2014, grupa de fructe include pe lângă fructele proaspete și citricele și alte fructe meridionale

Sursa: Comunicat INS nr. 90 / 12 aprilie 2022

Constatăm că cea mai mare creștere a fost în grupa *IPC exclusiv băuturi alcoolice și tutun* de 2,4% urmată de grupa *IPC exclusiv produsele ale căror prețuri sunt reglementate* de 1,96%.

Pentru a avea un tablou asupra evoluției indicelui prețurilor de consum în luna martie 2022, față de luna anterioară, de luna decembrie 2021

și luna corespunzătoare a anului precedent vom prezenta în tabelul numărul 3 evoluția acestui indice la principalele mărfuri și servicii.

Indicele prețurilor de consum în luna martie 2022 la principalele mărfuri și servicii

Tabel 3

Coeficient de ponderare	Denumirea mărfurilor/serviciilor	Martie 2022 față de:		
		Februarie 2022 %	Decembrie 2021 %	Martie 2021 %
10000	TOTAL	101,88	103,99	110,15
3302	TOTAL MĂRFURI ALIMENTARE	102,54	105,75	111,20
535	Produse de morărit și panificație	102,97	106,98	115,35
342	Legume și conserve de legume	104,92	114,02	118,87
78	Ulei, slănină, grăsimi	105,46	109,04	130,15
832	Carne, preparate și conserve din carne	102,05	103,86	107,83
124	Pește și conserve din pește	102,38	105,35	111,58
509	Lapte și produse lactate	102,44	105,07	109,31
57	Ouă	100,49	103,64	111,80
138	Zahăr, produse zaharoase și miere de albine	101,23	102,48	107,56
86	Cacao și cafea	101,71	104,26	107,82
127	Băuturi alcoolice	101,24	102,91	105,86
235	Alte produse alimentare	101,21	102,83	106,06
4938	TOTAL MĂRFURI NEALIMENTARE	101,86	103,31	110,86
482	Îmbrăcăminte, articole de galanterie, pasmanterie și mercerie	100,51	101,35	103,96
335	Încălțăminte	100,60	100,95	104,55
352	Produse de uz casnic, mobilă	100,36	101,28	103,57
272	Articole chimice	100,52	101,48	103,41
314	Produse cultural-sportive	100,78	102,44	104,92
103	Autoturisme și piese de schimb	100,47	101,58	104,55
784	Articole de igienă, cosmetice și medicale	100,67	101,60	103,09
376	Medicamente	100,53	101,07	101,81
803	Combustibili	107,67	116,56	134,16
705	Tutun, țigări	100,00	101,94	107,08
826	Energie electrică, gaze și încălzire centrală	100,58	96,34	111,73
65	Alte mărfuri nealimentare	101,22	103,65	109,13
1760	TOTAL SERVICII	100,67	102,66	106,53
15	Confectionat și reparat îmbrăcăminte și încălțăminte	101,43	103,73	108,26
98	Chirie	100,35	100,94	103,72
241	Apă, canal, salubritate	102,01	107,51	114,68
90	Cinematografe, teatre, muzee, cheltuieli cu învățământul și turismul	100,18	101,36	104,42
24	Reparații auto, electronice și lucrări foto	101,10	102,86	107,09
143	Îngrijire medicală	101,04	102,69	107,32
111	Igienă și cosmetică	100,58	102,85	106,98
72	Transport urban	100,73	102,48	105,61
54	Transport interurban (alte feluri de transport)	100,80	102,21	105,36
530	Poștă și telecomunicații	100,04	99,88	100,97
103	Restaurante, cafenele, cantine	100,83	103,35	107,54
77	Alte servicii cu caracter industrial	100,89	103,07	108,12
202	Alte servicii	100,29	104,37	111,54

Sursa: Comunicat INS nr. 90 / 12 aprilie 2022

Interpretând datele prezentate în tabelul numărul 3 constatăm că cele mai mari creșteri ale prețurilor de consum în luna martie 2022, față de luna similară a anului 2021, s-au înregistrat la mărfurile alimentare, respectiv 11,2% și cele mai mici la servicii de doar 6,53%. Totuși în cadrul serviciilor intra și apă, canal, salubritate unde creșterea a fost de 14,68%. În aceeași ordine de idei la grupa mărfuri nealimentare avem creșteri importante la energie electrică, gaze și încălzire centrală de 11,73% și modificări minore la subgrupa medicamente, respectiv 1,81%.

Este important de menționat faptul că cea mai mare creștere s-a înregistrat la subgrupa ulei, slănină, grăsimi și anume de 30,15% urmată de subgrupa produse de morărit și panificație cu 16,35%.

Concluzii

Din studiul acestui articol, pe baza datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, Eurostat, Uniunea Europeană și OECD, se desprinde concluzia că actuala criză complexă cu care se confruntă economia mondială, dar mai ales cea europeană, va avea efecte din ce în ce mai alarmante asupra menținerii stabilității economice în fiecare țară, în Uniunea Europeană și chiar, în plan mai larg, la nivel mondial.

Evoluția ratei medii anuale a inflației este determinată de complexul de crize pe care le parcurge omenirea în prezent, care cu greu pot fi stăpânite, efectele apărând în fiecare zi.

Criza de resurse, de energie primară, energie electrică, gaze naturale, cărbune face ca această stare de incertitudini să fie și mai accentuată.

În aceste condiții, în care țările se confruntă cu criza și, pe acest fond, datorită stării de securitate europeană și mondială prin restricțiile impuse, au de suferit nu numai Federația Rusă vinovată de implicarea în războiul cu Ucraina ci, mai ales, chiar țările care au dispus asemenea restricții.

În acest context, se va menționa și se va prefigura o atenție mai mare a țărilor care dispun de resurse de petrol, gaze naturale, energie electrică și altele, pentru a le conserva și a influența, prin refuzul de a mai livra altor state, o adâncire a crizei din statele respective.

Elementul de bază în controlul și poate depășirea acestei situații îl reprezintă pentru România utilizarea completă și rapidă a resurselor care revin prin Planul Național de Redresare și Reziliență precum și prin sumele alocate de la bugetul consolidat al Uniunii Europene.

Bibliografie

1. Anghel, M.G., Mirea, M., Badiu, A. (2018). *Analysis of the Main Aspects Regarding the Price Indices Applied in the Determination of Inflation*. International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences, 8 (2), 28-36
 2. Anghel, M.G. (2015). *The Inflation (Consumer Price) Evolution*. Romanian Statistical Review Supplement, 1, 128-132
 3. Anghelache, C., Niță, G., Badiu, A. (2016). *The Inflation (Consumer Prices) in the Romanian Economy*. Romanian Statistical Review Supplement, 1, 99-102
 4. Anghelache, C., Sacală, C. (2015). *Some Theoretical Aspects regarding the Inflation*. Romanian Statistical Review Supplement, 6, 5 – 11
 5. Armantier, O., Bruine de Bruin, W., Topa, G., Klaauw, W., Zafar, B. (2015). *Inflation Expectations and Behavior: Do Survey Respondents Act on their Beliefs?*. International Economic Review, 56 (2), 505-536
 6. Davis C.S. (2002). *Statistical Methods for the Analysis of Theoretical Measurements*, Springer, Berlin
 7. Karanassou, M., Snower, D. (2007). *Inflation Persistence and the Philips Curve Revisited*, Kiel Working Papers series
 8. Kim, J., Henderson, D.W. (2005). *Inflation Targeting and Nominal-Income Growth Targeting: When and Why are They Suboptimal?*. Journal of Monetary Economics, 52, 1463 – 149
 9. Klein R.L., Welfe A., Welfe W. (2003). *Principiile modelării economice*, Editura Economică, București
 10. Isaic Maniu Al. (2003). *Dicționar de Statistică Generală*, Editura Economică, București
 11. Schouten R, Cobben F. (2009). *Indicators for the representativeness of survey response*, Survey Methodology, June 2009, Vol 35, No. 1, pp. 101-113, Statistics Canada, Catalogue No. 12-001-X.
 12. Ten Raa T. (2004). *Aggregation of Productivity Indices: The Allocative Efficiency Correction*, series Discussion Paper, Tilburg University, Center for Economic Research
- *** <https://insse.ro/cms/ro>
- *** <https://ec.europa.eu/eurostat>